

تابوی جنسی و عوامل مؤثر بر آن

(مطالعه موردی جوانان ۱۵ تا ۳۰ سال ساکن شهر تهران)*

حسین ابوالحسن تنهایی^۱

زهرا قاسمی^۲

شیرین اسداللهی^۳

چکیده:

هدف از این پژوهش بررسی وجود تابوی جنسی در میان جوانان ۱۵ تا ۳۰ سال ساکن شهر تهران و نیز بررسی عوامل مؤثر بر این مسأله اجتماعی است. تعداد ۶۴۰ نفر با استفاده از فرمول کوکران و به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. جهت سنجش میزان شیوع تابوی جنسی در جوانان ساکن در شهر تهران و همچنین سنجش عوامل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی محدودکننده آشکار شدن موضوعات جنسی از پرسشنامه محقق ساخته با مقیاس لیکرت استفاده شد. برای سنجش روایی پرسشنامه تحقیق، از قضاوت اساتید استفاده گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمونهای T، پیرسون، تحلیل واریانس و تحلیل رگرسیون استفاده گردید. مهمترین یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که تابوی جنسی در میان جوانان مذکور وجود داشته و عوامل اجتماعی، سیاسی و فرهنگی پیش‌بینی کننده تابوی جنسی هستند. و اصلی‌ترین عامل محدودکننده آشکار شدن موضوعات جنسی عوامل فرهنگی هستند. ۱. بین میزان عوامل فرهنگی و اجتماعی محدودکننده آشکار شدن موضوعات جنسی و میزان تابوی جنسی ارتباط معناداری در جهت مستقیم وجود دارد. ۲. بین میزان عوامل سیاسی محدودکننده آشکار شدن موضوعات جنسی و میزان تابوی جنسی ارتباط معناداری وجود ندارد. ۳. بین میزان تابوی جنسی زنان و مردان تفاوت معناداری وجود دارد. بدین صورت که زنان تابوی جنسی بیشتری را گزارش می‌کنند. ۴. بین میزان تابوی جنسی جوانان با سطح تحصیلات مختلف تفاوت معناداری وجود ندارد. ۵. بین میزان تابوی جنسی و شغل جوانان ارتباط معناداری وجود ندارد. ۶. بین میزان تابوی جنسی جوانان ارتباط معناداری در جهت معکوس وجود دارد. هر چه فرد سن بیشتری داشته باشد، میزان تابوی جنسی کمتری را گزارش می‌کند و بالعکس.

کلید واژه: تابو جنسی، عوامل فرهنگی، عوامل اجتماعی، عوامل سیاسی.

* تاریخ وصول: ۱۳۹۱/۵/۴ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۱۱/۱۰

۱- عضو هیأت علمی گروه جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز hatanhai@yahoo.com

۲- عضو هیأت علمی گروه علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

۳- دانش‌آموخته کاشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز Shirin.asadollahi@yahoo.com

۱- مقدمه

جامعه ایران به رغم تحولات چشم گیر در قرن بیستم، هنوز در نیمه راه تجدید به سر می برد و در حال گذار از سنت به مدرنیسم با گرایشات فکری، گروه‌بندی‌ها و تعلقات اجتماعی متفاوتی است (www.gooya.com 83/1/5). جوانان بخش مهمی از جمعیت ایران امروز را تشکیل می‌دهند؛ این غلبه کمی می‌تواند توأم با کاسته شدن از نفوذ بزرگسالان در قلمرو عمومی جامعه و ایجاد زمینه برای شکل‌گیری فرهنگ جوانی باشد؛ اما اهمیت آنها صرفاً مبتنی بر غلبه کمیتی آنها نسبت به سایر گروه‌های سنی نیست (شفرز، ۱۳۸۹، ۵).

به دلیل موانع ساختاری، فشار سنت‌های کهنه و اقتدار دینی حاکم در جامعه در حال گذار ایران روند پیشروی به سوی مدرنیسم سخت و دشوار شده و گسترش این عوامل باعث بروز انفکاک و جدایی فکری بین دو نسل پیر و جوان گشته است که بیشتر به کشمکش نسلی شباهت دارد. رابطه نسل‌ها دچار تحولاتی چشم گیر شده است که برای چگونگی رابطه نسل‌ها دارای اهمیت‌اند (آزاد ارمکی، ۲۰۱۰).

شکاف فرهنگی عمیق بین نسل‌ها به گونه‌ای است که نسل گذشته که جامعه اغلب تحت سیطره و کنترل آنها شکل می‌گیرد، به تابوها و افکار تثبیت شده از نسل‌های قبل تأکید می‌کند و نسل جدید بر اساس گرایشات و ابزار مدرنی که در دست دارند، تمایلی به تبعیت از این تابوهای فرهنگی را در خود احساس نمی‌کنند و تنها برای هم‌نوایی با جامعه تظاهر به همسویی با این تابوها می‌کنند. به نظر می‌رسد کشور ایران به دلیل بافت سنتی و مذهبی خود، نسبت به حفظ این تابوها توجه خاصی دارد.

متأسفانه در ایران به خاطر پیشینه تاریخی و فرهنگی و ممنوعیت‌های مذهبی و شرعی، عرصه جنسیت و رفتار جنسی به صورت یک تابو درآمده که صحبت کردن و نوشتن در مورد آن کار چندان ساده‌ای نیست. باید اذعان داشت تابوی جنسی در ایران در دوران‌های قبلی نقش یک کنترل‌گر اجتماعی را داشته اما در حال حاضر با تعارضات و تغییر کارکردی مواجه است. تظاهر توده وار جوانان شکل‌های نظام‌مندی کنترل اجتماعی کنونی را بی معنا کرده‌اند و از ترکیب اجتماعی آنها کاسته-اند (شفرز، ۱۳۸۹، ۲۱).

در ارتباط با موضوعات جنسی و آشنایی با آن، جوانان ایرانی با تنگناهای بیشتری روبرو هستند و در بسیاری از موارد نمی‌توانند درباره آن حتی با افراد صاحب صلاحیت مشورت بگیرند (معدنی، ۱۳۹۰).

پرداختن به مقوله نیاز جنسی همواره با شرم و اضطراب همراه بوده است. در حالی که به عقیده برخی کارشناسان نیاز جنسی هم یک نیاز انسانی است که باید با آموزش‌های لازم از آن استفاده کرد و لذت برد اما به نظر می‌رسد متأسفانه در میان خانواده‌های ایرانی به دلیل عدم آگاهی از این مقوله و نداشتن تصور از راه و چاه ارتقاء اطلاعات صحیح جنسی به نوجوانان و جوانان، مشکلات جنسی ناشی از این مقولات، بیشتر به چشم می‌خورد.

درگیری بین دو نسل بر سر تابوی جنسی سبب گشته است که زندگی جمعی در معرض تردید و چالش قرار گیرد و آینده در راستای پروژه خویشتن یابی، فلسفه گونه‌گونی و ناهمسانی و سیاست مبتنی بر پراکندگی و تنوع، مقوله‌ای در اختیار همه قلمداد می‌شود. نسل پیشین همچنان درکی سنتی در مورد مسائل جنسی دارد و پایبندی بیشتری از خود نشان می‌دهد و از طرفی حکومت و مراجع قانونی نیز از این رویکرد سنتی دفاع می‌کنند. شایان ذکر است که در روند تاریخی سیر این تحول، هر جا که دولت‌ها و خانواده‌ها تسامح کمتری از خود نشان داده‌اند، نقش تابوی جنسی بیشتر گشته و به تبع آن تعارضات و اختلافات بیشتری نسبت به مسائل جنسی شکل گرفته است (www.akhbar-rooz.com) در واقع هر جا که دولت‌ها با نسل پیشین همخوانی داشته سوپاپ‌های فشار بیشتری را اعمال کرده تا جایی که تابوها به خصوص تابوی جنسی بیشتر شده و هر جا که دولت با نسل جدید همراه گشته و به روند گذار مدرنیسم کمک کرده، میزان کارکرد منفی تأثیر تابوها کمتر شده و یا تغییر کرده است. آنچه در این تحقیق مورد توجه و پرسش واقع شده این است که آیا در شهر تهران و در میان جوانان ۱۵ تا ۳۰ سال مسئله تابوی جنسی وجود دارد؟ و اگر این چنین است تأثیر عوامل فرهنگی، اجتماعی و سیاسی تا چه میزانی است؟

۲- تابو

یعنی پرهیز از هر گونه عنصری که توسط وجدان جمعی اجتماعی منع شده است. تابو یا پرهیز آن دسته از رفتارها، گفتارها یا امور اجتماعی است که بر طبق رسم و آیین یا مذهب، ممنوع و نکوهش پذیر است.

در هر جامعه با توجه به قومیت، آداب، رسوم و فرهنگ و مذهب یکسری محرّمات وجود دارد که تابو آن جامعه است. این عقوبت‌ها به خاطر خطری است که توتّم جامعه را تهدید یا بر دوش آن

سنگینی می‌کند. تخطی از این تابوها مستوجب کیفر است که این کیفر خود به خود و هم توسط جامعه صورت می‌گیرد. تابو در لغت به معنای تحریم، منع شده، نهی شده و حرام است این لغت در زبان فارسی معادل نداشته و طبق لفظ انگلیسی آن استفاده می‌شود.

هدف‌های تابو مربوط به قلمروهای مختلف است مانند پیشگیری از آشفته‌گی‌هایی که ممکن است در جریان انجام گرفتن برخی وقایع مهم زندگی از قبیل تولد، تعلیم و تربیت، ازدواج، اعمال جنسی، حفظ دارایی و... پیش آید. تابو به وسیله آداب و رسوم تحمیل و یا در قوانین مقرر گردیده است. باید توجه داشت که هیچ قوم و درجه‌ای از فرهنگ را نمی‌توان یافت که در آن نتایج مضر ناشی از تابو وجود نداشته باشد (www.wikipedia.org).

۳- تابو از دیدگاه فروید

از دیدگاه فروید تابو مبین دو معنای متضاد است. از یک سو به معنای مقدس و وقفی است و از سوی دیگر به معنای خطرناک، وحشتناک، ممنوع، نجس و اسرارآمیز (فروید، ۱۳۸۵، ۴۴)

محدودیت‌های تابویی چیزی غیر از ممنوعیت اخلاقی و مذهبی محض است. (همان، ۴۴)

یکی از اهداف مستتر در تابو پیشگیری از اختلالاتی است که به هنگام تحقق پاره‌ای از اعمال بزرگ زندگی مانند تولد، ازدواج، اعمال جنسی، بلوغ و غیره ممکن است پیش آید.

مجازات سرپیچی از تابو در آغاز چنین تصور می‌شد که می‌باید خود بخود و بر اساس یک احتیاج درونی باشد. احتمالاً متعاقب تکامل بعدی مفهوم تابو، جامعه مأمور مجازات مجرم که جرم او هموعانش را در معرض خطر قرار می‌داد شد. بدین منوال آشکار می‌شود که نظام کیفری بشریت، در بدوی‌ترین شکل خود از تابو آغاز کرده است.

کسی که از تابویی هتک حرمت کند و دست به عمل ممنوع می‌زند خود نیز ممنوع و تابو می‌شود. زیرا دارای این قدرت خطرناک می‌گردد که می‌تواند دیگران را نیز به پیروی از کرده خود تشویق کند. موجب رشک و حسد آنها می‌شود: چرا چیزی که برای دیگران ممنوع است باید برای او مجاز باشد؟ پس چنین شخصی به واقع یک بیماری مسری است زیرا الگوی دیگران واقع می‌گردد، و به همین دلیل است که باید خود او نیز تابو و ممنوع شود.

تجزیه و تحلیل ماهیت تابو موجب روشن شدن سر منشاء و ماهیت مفهوم وجدان است، از نظر

فروید بدون آنکه به معنای کلمه خدشه وارد کنیم همچنین می‌توان از یک تابوی وجدانی و یا تابوی احساس گناه، وقتی که از تابو هتک حرمت می‌شود، سخن به میان آورد. تابوی وجدانی احتمالاً قدیمی‌ترین قالبی است که پدیده‌های وجدانی در آن ریخته و بیان می‌شده است. (فروید، ۱۳۸۵، ۱۱۶)

تابو در حکم فرمان وجدان اخلاقی است و هتک حرمت از آن موجب بروز احساس گناه وحشتناکی در آنها می‌شود، احساسی که در عین طبیعی بودن سر منشأ آن نامعلوم است (همان، ۱۱۷).

تابو از همان منبعی سر چشمه می‌گیرد که بدوی‌ترین و با دوام‌ترین غرایز بشری (فروید، ۱۳۸۵، ۵۳).

تابو درحقیقت چیزی جزء ترسی که صورت عینی و خارجی پیدا کرده، نمی‌باشد. علت و انگیزه ظهور تابو جنبه ناخودآگاهانه دارد.

تابوها، احتمالاً ممنوعیت‌های بسیار قدیمی هستند که در گذشته ازخارج به نسلی از انسان‌های وحشی که خود نیز آن را از نسل قبلی ممکن است به ارث برده باشد، تحمیل شده است. این ممنوعیت‌ها شامل فعالیت‌هایی می‌شده که بسیار مورد علاقه و تمایل مردم بوده است آنوقت نسل بعد از نسل و شاید فقط در قالب سننی که از حاکمیت پدر و جامعه به ارث رسیده، همچنان محفوظ و مصون مانده است.

حفظ تابو یک اثر حتمی داشته است و آن حفظ میل اولیه به انجام امر ممنوع است. پس اینان در قبال منع‌های تابویی خود خط مشی‌ای دو گانه و متضاد در پیش گرفته اند، ناخودآگاهانه از خدا می‌خواهند که ازین منع‌ها تخلف کنند ولیکن می‌ترسند و ترس شان دقیقاً ازینجاست که از ته دل می‌خواهند چنین کنند و ترس قوی‌تر از میل است. اما این میل در یکایک افراد قوم به شکل ناخودآگاهانه است.

تابو رفته رفته به صورت یک نیروی مستقل در قالب قیدی در سنن و آداب و رسوم و بعداً در قانون متجلی گردید. تابو بیماری روانی نیست بلکه یک قالب یا نهاد اجتماعی است. (فروید، ۱۲، ۱۳۸۵)

ممنوعیت‌های تابویی، موجد محرومیت‌ها و محدودیت‌های بسیاری در زندگی می‌شود.

ممنوعیت تابوها ازیک وجوب درونی ناشی می‌شود که جستجوهای خودآگاهانه قادر به نفوذ در آن نیست. خصیصه انتقال‌پذیری و قدرت توسعه ممنوعیت، ناشی از جریانی است که میل نا خودآگاهانه آنرا پدید می‌آورد و شرایط روانی حاکم در خودآگاهی، موجب تسهیل کامل آن می‌گردد.

۴- تابو از دیدگاه وبر

از نظر وبر تابوها غالباً در ارتباط با منافع اقتصادی - از قبیل محافظت از جنگل و حیات وحش، حفظ کالاهای کمیاب، نگهداری ازاموال شخصی، حفظ غنائم جنگی، حفظ پاکی خون و اعتبار طبقاتی و امثال اینها- شکل می‌گیرند. تابوها به نظامی از هنجارها منجر می‌شوند. بر اساس این نظام هنجاری، کنش‌های خاص تحریم می‌گردد، به گونه‌ای که ارتکاب آنها مجازات و گاهی حتی مرگ را در پی دارد. این نظام اخلاقی شامل منع از تابو، ایام نحس، ممنوعیت‌هایی در مورد ازدواج و مانند اینها می‌گردد. هر عملی که در این نظام هنجاری مرسوم گردید «مقدس» محسوب می‌شود (فروند، ۱۳۸۳).
به نظر وبر، هنجارهای تابویی در مواردی، به تشکیل گروه‌ها و انجمن‌های سیاسی و یا دیگر گروه‌های اجتماعی منجر می‌گردد. شایع‌ترین نهاد اجتماعی، که بدین شکل به وجود آمده چیزی است که از آن به «توتمیسم» یاد می‌شود.

وبر در جریان تحلیل کوتاهی از مفهوم تابو، بیان می‌دارد که نیاز به نظم اجازه می‌دهد که این مفهوم (محرمات) را درک کنیم. وی حتی به جنبه‌های اخلاقی و حتی مفید آن به خصوص در مورد تابوی ازدواج با محارم توجه می‌کند. به نظر وی تابو از لحاظ دینی اهمیت ثانوی دارد، زیرا مقصد اصلی آن مخصوصاً امور اقتصادی، تربیتی و عملی بوده است.

۵- چارچوب نظری

وبر بر هویت آگاهانه معرفتی نظام اجتماعی و به دنبال آن بر چهره تفهیمی جامعه‌شناسی توجه می‌کند و در صدد آن است تا حضور تعیین‌کننده نظام اجتماعی در نظام معرفتی افراد را ارائه دهد. وبر به دنبال کشف پدیده‌های اجتماعی است که در یک سوی آن معرفت و انواع مختلف نظام‌ها و در جانب دیگر شرایط اجتماعی وجود دارد. وی می‌خواهد چگونگی این ارتباط را دریابد و فرآیندی که از طریق آن انواع معرفت شکل می‌گیرد و ثبات و تحول می‌یابد را بررسی کند. وبر تلاش می‌کند رابطه علی وقایع و علت اصلی پیدایی پدیده‌ها را و همچنین نتایج آن روابط را مورد بررسی قرار دهد، درک کند و توضیح دهد. او سعی دارد تا به شیوه‌ی عینی زندگی انسان را در محیط اجتماعی‌اش بفهمد و رشد اجتماعی را منوط به نیاتی که انسان اجتماعی در پس آن روابط در ذهن خود پروراند است و معانی متفاوتی که در طول زمان به آن داده است، می‌داند (شیخاوندی، ۱۳۸۵).

وبر تفهیم را عبارت از فهم معنای کنش یا یک رابطه اجتماعی می‌داند و سعی دارد دریابد که کردار انسانی در جهت چه معنایی سیر می‌کند (وبر، ۱۳۸۴) (فروند، ۱۳۸۳)

وبر در پی شناخت واقعیت اجتماعی پیرامون خویش است. او جامعه شناسی را علمی واقعی و دارای نظم و نظامی خاص می‌داند و در تلاش است که بخش‌های مختلف معنای رفتاری و موقعیتی جهان زندگی را نسبت به هم مقایسه شونده سازد. (آشتیانی، ۱۳۸۳)

در سیر تاریخ اجتماعی ایران ما با پدیده‌ای مواجه هستیم به نام تابوی جنسی که بنا بر نظر وبر در طول تاریخ بر چگونگی ارتباطها و نیز ارزش‌های ما تأثیر گذاشته تا جایی که خود در بسیاری از اعصار سبب‌ساز برخی از فرهنگ‌ها و هنجارها گشته است؛ صحبت در مورد مسائل جنسی و آشکاربودن روابط جنسی به هر نحو در میان مردم آنچنان زشت و نا پسند می‌نماید که به صورت یک تابوی جنسی در آمده؛ این تابوی جنسی نسل در نسل به ما رسیده و مردم درست مانند سنتی کهنه از ارزش‌ها و قداست خاص آن محافظت می‌کنند، معیار رفتار جامعه بر اساس قداست خاص موضوع سنجیده می‌شود و مردم بر اساس رفتاری تبعیت می‌کنند که از گذشته به آنها رسیده است با این وجود بر طبق تغییرات کارکردی و ساختاری که مدرنیسم سبب‌ساز آن بوده است دیگر جوانان تمایلی به تبعیت از ارزش‌های تابوی جنسی را مانند قبل در خود حس نمی‌کنند اما با این حال بر اثر عادت و تکرار از تابوی جنسی تبعیت دارند. تابوی جنسی به عنوان یک کنش سنتی به دلیل پایداری و ماندگاری شکل یک ساخت اجتماعی را پیدا کرده است. اما این ساخت اجتماعی به مرور زمان شکل و کارکرد خود را از دست داده و از نظر معنایی تغییر پیدا کرده است (فروند، ۱۳۸۳). از آنجایی که تابوی جنسی را می‌توان به عنوان یک نمونه آرمانی در نظر گرفت (وبر، ۱۳۸۴) می‌توان کوشید که به واقعیت زندگی پیرامون خود دست یازیم.

باید توجه داشت که انسان‌ها همواره دست به کنش معنی‌دار می‌زنند و در روند این کنش‌ها و ارتباطات، بسیاری از ممنوعیات شکل می‌گیرد، که مقاصد نیت‌مند کوتاه، بلند، خرد و یا کلانی دارند که در این راستا هدفمند می‌شوند.

باید ضرورت عامل کنش تابوی جنسی و درک معنای رفتارهای نشأت گرفته از آن مشخص شود بر اساس جامعه‌شناسی تفهیمی ما در سدد کشف معنای نهفته در رفتار انسان‌ها هستیم. به وجود آمدن تابوی جنسی تابع نظام علی است که می‌توان با جستجو کردن علی آن به تبیینی همه جانبه رسید. تابوی

جنسی مالحصل یک کنش اجتماعی است. کنشی عقلانی که گاه با سوگیری سنتی و گاه با سوگیری ارزشی نمود پیدا می‌کند.

باید توجه داشت که گاهی تابوی جنسی از شکل سوگیری سنتی خارج شده و به سوگیری ارزشی متمایل می‌گردد. این پدیده زمانی به وجود می‌آید که فرد با تابوی جنسی مانند ارزشی برخورد می‌کند که باید تحت هر شرایطی بسته به مقتضیات برای رسیدن به هدف، مراعات گردد(تنهایی، ۱۳۸۳)(تنهایی، ۱۳۸۷)(وبر، ۱۳۷۶).

جوانان تابع فرهنگ کلی جامعه هستند و از طریق تفهیم برای برآوردن یک سلسله اهداف مشترک عمل می‌کنند. و در همین راستا در برابر این فرهنگ کلی گاه به پذیرش، گاه به سکوت و گاه به تحمل و در عین حال گاه به عملی پنهانی خلاف فرهنگ دست می‌زنند(فروند، ۱۳۸۳).

۶- روش تحقیق

طرح تحقیق حاضر، توصیفی، از نوع همبستگی است و پس رویدادی (علی-مقایسه ای) می‌باشد (دواس، ۱۳۸۸). جامعه آماری در این بررسی کلیه جوانان ۱۵ تا ۳۰ ساله ساکن در شهر تهران بوده که طبق اطلاعات سازمان آمار و اطلاعات وزارت کشور تعداد جمعیت این افراد ۲۶۰۰۰۰۰ نفر می‌باشد.

برای تعیین حجم نمونه از روش آماری فرمول کوکران استفاده شده است. بدین منظور با استفاده از یک آزمون مقدماتی که بر روی نمونه‌ای به حجم ۴۹ نفر اجرا گردید، میانگین انحراف استاندارد متغیر وابسته در نمونه ی مقدماتی محاسبه شد $S = 2/51$ همچنین در سطح اطمینان ۹۵ درصد، مقدار t عادل ۱/۹۶ محاسبه شد. با توجه به حجم جامعه، میانگین انحراف استاندارد متغیر وابسته در نمونه ی مقدماتی و سطح اطمینان ۹۵ درصد $t = 1/96$ و $d = 0/2$ حجم نمونه برابر با ۵۹۹ به دست آمد. (دلاور، ۱۳۸۵)(ساروخانی، ۱۳۸۳)

روش نمونه گیری در تحقیق حاضر، نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای می‌باشد. در مرحله ی اول از میان مناطق شهری شهر تهران، ۸ منطقه به صورت تصادفی انتخاب گردید. در مرحله ی دوم از میان حوزه‌های هریک از این مناطق، دو حوزه به صورت تصادفی انتخاب شدند که در مجموع ۱۶ حوزه خوشه‌های ما را تشکیل می‌دادند. همچنین در مرحله ی سوم از میان بلوک‌های ساختمانی هریک

از حوزه‌ها، دو بلوک ساختمانی به صورت تصادفی انتخاب گردید. در نهایت ۳۲ بلوک ساختمانی به عنوان خوشه‌های نهایی در نظر گرفته شدند و از ساکنین هریک از این بلوک‌های ساختمانی، ۲۰ نفر به صورت در دسترس انتخاب شدند و پرسشنامه را تکمیل کردند.

جهت سنجش میزان شیوع تابوی جنسی در جوانان ساکن در شهر تهران و همچنین سنجش عوامل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی محدودکننده آشکار شدن موضوعات جنسی از پرسشنامه‌ی محقق ساخته با مقیاس لیکرت استفاده شد. این پرسشنامه از ۵ سؤال جمعیت‌شناختی و ۵۴ سؤال نگرش سنج که به سنجش میزان شیوع تابوی جنسی در جوانان ساکن در شهر تهران و عوامل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی محدودکننده آشکار شدن موضوعات جنسی اختصاص یافته است، تشکیل شده است.

برای بررسی اعتبار پرسشنامه ساخته شده توسط پژوهشگر از روش بررسی همسانی درونی با استفاده از آلفای کرانباخ استفاده گردید. آلفای کرانباخ برای همسانی درونی این گویه‌های پرسشنامه برابر با ۰/۷۹ بدست آمد که نشان دهنده‌ی اعتبار بالای گویه‌های مربوط به سنجش میزان تابوی جنسی می باشد (کلانتری، ۱۳۸۲).

نتایج به دست آمده از آلفای کرانباخ برای همسانی درونی گویه‌ها به ترتیب برای هر یک از عوامل مؤثر مد نظر نگارنده برابر است با عوامل اجتماعی: ۰/۷۰، عوامل فرهنگی: ۰/۷۳، عوامل سیاسی: ۰/۶۸. در سطح توصیفی اطلاعات جمع‌آوری شده با استفاده از جداول توزیع فراوانی طبقه‌بندی و خلاصه شده است. همچنین از شاخص‌های مرکزی و پراکندگی آمار توصیفی مانند میانگین و انحراف استاندارد برای خلاصه نمودن و توصیف اطلاعات استفاده گردید.

در سطح استنباطی نیز برای بررسی وضعیت تابوی جنسی در جوانان ساکن در شهر تهران از آزمون مقایسه‌ی میانگین با یک ارزش ثابت (t تک نمونه‌ای) استفاده شد. برای بررسی رابطه بین متغیرها و تعمیم‌پذیری آنها از آزمون آماری معناداری ضریب همبستگی پیرسون و برای نشان دادن ارتباط همزمان چند متغیر با متغیر وابسته و تحلیل علل آنها از آزمون تحلیل رگرسیون چند متغیره استفاده گردید. همچنین برای مقایسه‌ی میزان تابوی جنسی در جوانان مجرد و متأهل و مونث و مذکر ساکن در شهر تهران از آزمون مقایسه‌ی دو میانگین مستقل استفاده شد.

۷- نتیجه‌گیری

۷-۱- تحلیل سؤال اول تحقیق

با توجه به سوال پژوهش مبنی بر وضعیت جوانان ۱۵ تا ۳۰ ساله ساکن در شهر تهران از نظر میزان تابوی جنسی مقایسه آماری میانگین نمرات تابوی جنسی آزمودنی‌ها با نمره‌ی متوسط پرسشنامه (نمره معیار = ۶۰) حاکی از آن بود که میزان تابوی جنسی جوانان ساکن در شهر تهران به صورت معناداری از حد معیار متفاوت است
($t= 3.80, df= 614, p < 0.0005$) بدین صورت که میزان تابوی جنسی در این افراد به صورت معناداری بالاتر از حد معیار می‌باشد.

مقایسه میزان تابوی جنسی جوانان ساکن شهر تهران با نمره ی معیار

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	نمره ی معیار	t	Df	سطح معناداری
تابوی جنسی	615	61.561	10.182	60	3.802	614	.000

۷-۲- تحلیل سؤال دوم تحقیق

آیا عوامل فرهنگی، اجتماعی و سیاسی محدودکننده آشکار شدن موضوعات جنسی پیش‌بینی‌کننده بروز تابوی جنسی در جوانان ۱۵ تا ۳۰ ساله ساکن در شهر تهران می‌باشند؟
در جدول تحلیل واریانس رگرسیون مقدار F آن معنی دار است ($F_{(3,611)}=5.44, p=0.001$)، می‌توان گفت تابوی جنسی از طریق عوامل فرهنگی، اجتماعی و سیاسی محدود کننده‌ی آشکار شدن موضوعات جنسی قابل پیش‌بینی است.

نتایج مربوط به تبیین واریانسهای تحلیل رگرسیون چند گانه

مدل	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	معنی داری
رگرسیون خطا کل	1656.678 62008.785 63665.463	3 611 615	552.226 101.487	5.441	.001 ^a

۸- تحلیل سؤال سوم تحقیق

سهام کدام یک از عوامل فرهنگی، اجتماعی و سیاسی محدودکننده آشکار شدن موضوعات جنسی در به وجود آمدن تابوی جنسی در جوانان ۱۵ تا ۳۰ ساله ساکن در شهر تهران بیشتر است؟ با توجه به ضرایب بتا عوامل فرهنگی محدود کننده آشکار شدن موضوعات جنسی بیشترین نقش را در بروز تابوی جنسی در جوانان ۱۵ تا ۳۰ ساله ساکن در شهر تهران دارد.

ضرایب معنی داری

متغیر	ضریب بتا	سطح معناداری
عوامل فرهنگی	۰/۱۲۲	
عوامل اجتماعی	۰/۰۷۵	۰/۰۶۰
عوامل سیاسی	۰/۰۷۶	۰/۰۵۸

۹- تحلیل فرضیه اول تحقیق

با توجه به داده‌های که از آزمون معناداری ضریب همبستگی پیرسون به دست آمده است می‌توان نتیجه گرفت که بین میزان عوامل فرهنگی محدود کننده آشکار شدن موضوعات جنسی و میزان تابوی جنسی در جوانان ۱۵ تا ۳۰ ساله ساکن شهر تهران ارتباط معناداری در جهت مستقیم وجود دارد ($r=0.118, p=0.003$). بنابراین هرچه فرد عوامل فرهنگی محدود کننده آشکار شدن موضوعات جنسی بیشتری را ادراک کند، میزان تابوی جنسی بیشتری را گزارش می‌کند و بالعکس.

همبستگی بین عوامل فرهنگی محدود کننده آشکار شدن موضوعات جنسی و میزان تابوی جنسی

متغیر	میزان تابوی جنسی
عوامل فرهنگی محدود کننده آشکار شدن موضوعات جنسی	R=.118** P=.003 N= 615

۱۰- تحلیل فرضیه دوم تحقیق

با توجه به داده‌های که از آزمون معناداری ضریب همبستگی پیرسون به دست آمده است می‌توان نتیجه گرفت که بین میزان عوامل اجتماعی محدودکننده آشکار شدن موضوعات جنسی و میزان تابوی جنسی در جوانان ۱۵ تا ۳۰ ساله ساکن شهر تهران ارتباط معناداری در جهت مستقیم وجود دارد ($r=0.80, p=0.047$). بنابراین هر چه فرد عوامل اجتماعی محدودکننده آشکار شدن موضوعات

جنسی بیشتری را ادراک کند، میزان تابوی جنسی بیشتری را گزارش می‌کند و بالعکس.

همبستگی بین عوامل اجتماعی محدود کننده آشکار شدن موضوعات جنسی و میزان تابوی جنسی

متغیر	میزان تابوی جنسی
عوامل اجتماعی محدود کننده آشکار شدن موضوعات جنسی	R=.080* P=.047 N= 615

۱۱- تحلیل فرضیه سوم تحقیق

با توجه به داده‌هایی که از آزمون معناداری ضریب همبستگی پیرسون به دست آمده است می‌توان نتیجه گرفت که بین میزان عوامل سیاسی محدود کننده آشکار شدن موضوعات جنسی و میزان تابوی جنسی در جوانان ۱۵ تا ۳۰ ساله ساکن شهر تهران ارتباط معناداری وجود ندارد ($p=0.068$ ، $r=0.074$). لذا فرض صفر مبنی بر عدم رابطه بین عوامل سیاسی محدود کننده آشکار شدن موضوعات جنسی و میزان تابوی جنسی جوانان تأیید و فرض تحقیق مبنی بر وجود رابطه بین عوامل سیاسی محدود کننده آشکار شدن موضوعات جنسی و میزان تابوی جنسی جوانان رد می‌گردد.

همبستگی بین عوامل سیاسی محدود کننده آشکار شدن موضوعات جنسی و میزان تابوی جنسی

متغیر	میزان تابوی جنسی
عوامل سیاسی محدود کننده آشکار شدن موضوعات جنسی	R=.074 P=.068 N= 615

۱۲- راهکارها و پیشنهادات

- ۱- نگرانی از طرح مسائل جنسی در جامعه به صورت علمی نادرست است و اگر ما به صورت علمی و با رعایت همه جوانب به بررسی و کنکاش درباره این موضوع پردازیم، باعث افزایش اطلاعات عمومی و تخصصی جامعه در این باره و در نهایت ارتقای سلامت عمومی جامعه خواهیم شد.
- ۲- برگزاری کنگره‌های علمی در خصوص مسائل جنسی و چاپ مقالات و تحقیقات توسط صاحب نظران، اشخاص فرهیخته و دانشگاهیان سبب خواهد شد ضمن ارتقاء دانش در این حوزه،

شکستن تابو جنسی از سطوح بالا و قشر تحصیل کرده و مستعد آغاز گردد.

۳- طرح‌های بهداشتی فراوانی در کشور اجرایی شده در صورتی که برای سلامت جنسی خانواده و بهداشت جنسی برنامه مدون و بودجه خاصی ارائه نمی‌شود. در حالی که آمار و ارقام نشان می‌دهد شمار زوج‌هایی که مشکل جنسی دارند و یا جوانانی که دارای رابطه جنسی هستند و از بیماری‌های مختلف جنسی رنج می‌برند از شمار بسیاری از مبتلایان به بیماریهایی که برای درمانشان بودجه تعیین شده، بسیج عمومی اعلام شده و دارای انجمن هستند؛ بیشتر است. وزارت بهداشت بایستی در این راستا ضمن برگزاری کارگروه و جلسات مشترک میان متولیان اجتماعی و فرهنگی بودجه لازم و کافی را در اختیار متخصصان قرار دهد.

۴- آموزش لازم برای تربیت جنسی فرزندان به ویژه برای والدین و مربیان مدارس از مسائل ضروری است که باید به آن پرداخت. در انجمن‌های اولیا و مربیان باید از صاحب‌نظران و متخصصان روانشناسی، جامعه‌شناسی و علوم تربیتی دعوت به عمل آید و بدون پرده راجع به مسائل جنسی فرزندان و مشکلاتی که ممکن است آنها را با بحران مواجه کند صحبت شود. برای آنها باید کلاس‌ها و کارگاه‌هایی برگزار شود تا آنها با آموزش و به صورت علمی پاسخگوی فرزندانشان باشند. راهنمایی، هدایت و ایجاد ارتباط با نوجوان، همگی از جمله کمک‌هایی است که والدین می‌توانند در خصوص برقراری روابط جنسی سالم به فرزندانشان ارائه دهند. باید رفته رفته در اینباره تغییر اساسی در الگوی خانواده ایجاد کنیم. پایداری روابط خانوادگی و ایجاد فضایی دوستانه و صمیمی، نقشی مهم و اساسی در حل مشکلات دارد، حمایت، ایجاد امنیت روانی و حضور دائم در کنار نوجوان می‌تواند مانع از بروز بسیاری از انحرافات، کجروی‌ها، بزهکاری‌ها و آسیب‌های اجتماعی شود.

۵- در جامعه نهادها و متولیان فرهنگی به ویژه شورای فرهنگی اجتماعی زنان با توجه به رسالت اجتماعی و فرهنگی خود باید به مسائل آموزش جنسی به جوانان آماده ازدواج اقدام نماید. فضای آموزشی بخش بزرگی از مشکلات زناشویی را کاهش می‌دهد. دوره‌های آموزش جنسی به صورت آزاد چه قبل و بعد از ازدواج در جهت کاهش آسیب دیدگی بسیار مؤثر است.

۶- مشاوره‌های پیش و پس از ازدواج در کشور باید صورت گیرد تا وظایف جنسی زن و مرد را به آنها گوشزد کند. این جلسات مشاوره باید تحت پوشش بیمه قرار بگیرند چرا که بیمه نبودن مشاوره‌های روان‌شناسی و روان‌پزشکی و هزینه‌های بالای این مراکز، انگیزه اشخاص را برای حل مشکل

کاهش می‌دهد.

فهرست منابع

منابع فارسی

- ۱- آشتیانی، منوچهر، ۱۳۸۳، ماکس وبر و جامعه‌شناسی شناخت، تهران، نشر قطره.
- ۲- ابوالحسن تنهایی، حسین، ۱۳۸۳، درآمدی بر مکاتب و نظریه‌های جامعه‌شناسی، مشهد، نشر مرنديز و بامشاد، چاپ پنجم.
- ۳- ابوالحسن تنهایی، حسین، ۱۳۸۷، نظریه‌های جامعه‌شناسی، چاپ اول، مشهد، نشر مرنديز.
- ۴- دلاور، علی، ۱۳۸۵، احتمالات و آمار کاربردی در روان‌شناسی و علوم تربیتی. تهران، رشد.
- ۵- دواس، ای دی، ۱۳۸۸، پیمایش در تحقیقات اجتماعی، ترجمه: هوشنگ نایی، تهران، نشر نی، چاپ یازدهم.
- ۶- ساروخانی، باقر، ۱۳۸۳، روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی، جلد اول، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، چاپ نهم.
- ۷- شفرز، برنهارد، ۱۳۸۹، مبانی جامعه‌شناسی جوانان، ترجمه: کرامت‌الله راسخ، تهران، نشر نی، چاپ نهم.
- ۸- فرم، اریک، ۱۳۸۹، رسالت زیگموند فروید. ترجمه: فرید جواهرکلام. تهران، نشر آشتیان.
- ۹- فروند، ژولین، ۱۳۸۳، ماکس وبر. ترجمه: عبدالحسین نیک‌گهر، تهران، انتشارات توتیا، چاپ اول.
- ۱۰- فروید، زیگموند، ۱۳۸۵، توتم و تابو. ترجمه: ایرج پورباقر، تهران، انتشارات آسیا، چاپ سوم.
- ۱۱- فروید، زیگموند، ۱۳۸۴، تملن و ملامتهای آن. ترجمه محمد مباشری، تهران، نشر ماهی.
- ۱۲- کلاتتری، خلیل، ۱۳۸۲، پردازش و تحلیل داده‌ها در تحقیقات اجتماعی - اقتصادی با استفاده از نرم‌افزار SPSS، تهران، نشر شریف، چاپ دوم.
- ۱۳- وبر، ماکس، ۱۳۸۴، اقتصاد و جامعه، ترجمه: عباس منوچهری و همکاران، تهران، انتشارات سمت.
- ۱۴- وبر، ماکس، ۱۳۸۳، جامعه‌شناسی تجدید(جادوزدایی از جهان). ترجمه: داور شیخاوندی. مشهد، نشر مرنديز.
- ۱۵- وبر، ماکس، ۱۳۷۶، دانشمند و سیاستمدار. ترجمه: احمد نقیب‌زاده، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ دوم.
- ۱۶- وبر، ماکس، ۱۳۸۴، روش‌شناسی علوم اجتماعی. ترجمه: حسن چاوشیان، تهران، نشر مرکز، چاپ دوم.

17- floor, Willem.(2008). Asocial History of sexual relation in iran . Washington, DC: mage press.